

Ontwerpbesluit

Nummer: 103556/14

Betreft zaak: Codewijziging criteria spanningsdips hoogspanningsnetten

Ontwerpbesluit van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998.

I. Inleiding

- 1 Op 1 april 2013 is de Instellingswet Autoriteit Consument en Markt in werking getreden.¹ Vanaf die datum is de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) de rechtsopvolger van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: NMa), de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit en de Consumentenautoriteit.
- 2 Bij brief van 31 oktober 2011 met kenmerk N 2011-400 heeft Netbeheer Nederland namens de gezamenlijke netbeheerders (hierna: de gezamenlijke netbeheerders) een voorstel aan de Raad van Bestuur van de NMa (hierna: de Raad), thans ACM, gezonden tot wijziging van de Netcode Elektriciteit (hierna: Netcode) als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdelen a en f, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) en Tarievencode Elektriciteit als bedoeld in artikel 27, eerste lid, van de E-wet (hierna: het voorstel).
- 3 Met dit voorstel beoogden de gezamenlijke netbeheerders te voldoen aan de in artikel 3.3.6 van de Netcode opgenomen verplichting om een voorstel in te dienen dat criteria bevat ten aanzien van spanningsdips voor netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger. Naast deze criteria (normen) bevat het voorstel tevens een verplichting tot onderzoek voor de netbeheerder bij overschrijding van deze normen alsmede een regeling voor de verdeling van de kosten van het onderzoek en eventueel te nemen maatregelen, indien eenduidig kan worden vastgesteld wie de spanningsdips heeft veroorzaakt.
- 4 Spanningskwaliteit is een technisch begrip waarmee wordt aangegeven hoe bruikbaar de geleverde elektriciteit is voor een afnemer en heeft betrekking op een aantal verschijnselen, waaronder spanningsdips. De kwaliteit van de spanning hangt van allerlei technische eigenschappen af, zoals de hoogte van de spanning, de frequentie,

¹ Instellingwet Autoriteit Consument en Markt (Stb. 2013, 102).

de grenzen waarbinnen de spanning mag variëren, hoe snel en in welke mate de variatie mag plaats vinden en wat de verschillen in de spanning mogen zijn tussen de drie fasen.

- 5 Er is sprake van een spanningsdip wanneer de spanning kortstondig lager is dan het gewenste niveau. Hierdoor kan gevoelige elektronische apparatuur beschadigd en/of afgeschakeld worden, wat vooral voor grootverbruikers tot grote schade kan leiden. Voor huishoudens zijn spanningsdips in mindere mate merkbaar, en dus ook minder schadelijk.
- 6 Na toetsing was de Raad van oordeel dat het voorstel op onderdelen in strijd was met de belangen en regels als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet. Om deze reden heeft de Raad bij brief van 15 januari 2013 een wijzigingsopdracht gestuurd aan de gezamenlijke netbeheerders.²
- 7 In reactie op deze wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders bij brief van 14 februari 2013 een gewijzigd codewijzigingsvoorstel ingediend (hierna: het gewijzigde voorstel).³
- 8 In het voorliggende besluit beoordeelt ACM of het gewijzigde voorstel in overeenstemming is met de belangen en regels als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet en stelt de wijzigingen van de voorwaarden, bedoeld in artikel 31 van de E-wet, vast.

II. Wettelijk kader

Indienen voorstellen

- 9 Op grond van artikel 31, eerste lid, van de E-wet kunnen de gezamenlijke netbeheerders bij ACM voorstellen indienen ter vaststelling of wijziging van de in dit lid bedoelde voorwaarden. In onderhavig geval betreft het een wijziging van de Netcode en de Begrippenlijst Elektriciteit (hierna: Begrippenlijst).

GEN overleg

- 10 Op grond van artikel 33, eerste lid, van de E-wet voeren de gezamenlijke netbeheerders overleg over de voorstellen met betrekking tot tariefstructuren en voorwaarden met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt en

² Kenmerk: 103556/12.B976

³ Kenmerk: BR-13-811

gasmarkt. Dit overleg wordt gevoerd binnen het zogeheten Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten (GEN).

- 11 In de voorstellen, die aan ACM worden gezonden, wordt op grond van artikel 33, tweede lid, van de E-wet aangegeven welke gevolgtrekkingen zijn verbonden aan de zienswijzen die deze organisaties naar voren hebben gebracht.

Beoordeling en vaststelling voorstellen

- 12 Op grond van artikel 36, eerste lid, van de E-wet, stelt ACM voorwaarden als bedoeld in het eerste lid van de artikelen 27 en 31 van de E-wet vast met inachtneming van het volgende:
- a) het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als bedoeld in artikel 31 of 32 van de E-wet en de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de E-wet;
 - b) het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening;
 - c) het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt;
 - d) het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers;
 - e) het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders;
 - f) het belang van een objectieve, transparante en niet-discriminatoire handhaving van de energiebalans op een wijze die de kosten weerspiegelt;
 - g) de in artikel 26b van de E-wet bedoelde regels;
 - h) verordening 714/2009 en de richtlijn.⁴
- 13 ACM stelt conform artikel 36, tweede lid, van de E-wet de voorwaarden van artikel 31 van de E-wet niet vast dan nadat hij zich ervan vergewist heeft dat de voorwaarden de interoperabiliteit van de netten garanderen en objectief, evenredig en niet-discriminatoire zijn, alsmede voor zover dat op grond van de notificatierichtlijn⁵ noodzakelijk is, aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen in ontwerp zijn meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 9 van de notificatierichtlijn, zijn verstreken.

Opdracht tot wijziging

- 14 Indien ACM van mening is dat een voorstel op grond van artikel 27 en 31 van de E-wet in strijd is met de belangen en regels, bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet,

⁴ Richtlijn 2009/72/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG.

⁵ Richtlijn 98/34/EG betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij.

draagt ACM de gezamenlijke netbeheerders op om het voorstel zo te wijzigen dat deze strijd wordt opgeheven.

- 15 Indien niet binnen vier weken door de gezamenlijke netbeheerders het voorstel wordt gewijzigd conform de wijzigingsopdracht, dan stelt ACM zelf de tariefstructuren en voorwaarden van artikel 27 en 31 van de E-wet vast onder het aanbrenge van zodanige wijzigingen dat het voorstel alsnog in overeenstemming is met de bovengenoemde belangen en regels. Dit vloeit voort uit artikel 36, vierde lid, van de E-wet.

III. Procedure

- 16 Bij brief van 31 oktober 2011 is het voorstel met kenmerk N 2011-400 namens de gezamenlijke netbeheerders bij de Raad ingediend.
- 17 Ten behoeve van een betere oordeelsvorming heeft de Raad eerst de sector geconsulteerd over dit voorstel waarna een opdracht tot wijziging van het voorstel is gegeven aan de gezamenlijke netbeheerders. Vervolgens heeft ACM een ontwerp van het besluit ter inzage gelegd. Met inachtneming van de zienswijzen die gedurende de terinzageleggingsperiode zijn ingediend, is tenslotte een concept van het te nemen besluit opgesteld en ter notificatie aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen gezonden.

Consultatie sector

- 18 Vanwege de complexiteit van het voorstel, de veelheid aan betrokken belangen en uit het oogpunt van een zorgvuldige besluitvorming is de Raad voorafgaande aan de openbare voorbereidingsprocedure een consultatietraject gestart. Ten behoeve van de consultatie heeft de Raad een consultatiedocument opgesteld. Het consultatiedocument bevat een uiteenzetting van de standpunten van de gezamenlijke netbeheerders zoals vastgelegd in het voorstel en een aantal vragen van de Raad met betrekking tot deze standpunten.
- 19 Het consultatiedocument en het voorstel zijn vanaf 15 maart 2011 voor zes weken ter inzage gelegd ten kantore van de NMa, zodat een ieder zijn reactie kon geven. Tevens is het voorstel op de website van de NMa geplaatst. Van de terinzagelegging is een kennisgeving gepubliceerd in de Staatscourant.⁶

⁶ Stcrt. 2012, nr. 5213.

- 20 Door partijen de mogelijkheid te geven om een schriftelijke reactie op het consultatiedocument en het voorstel te geven, heeft de Raad inzicht gekregen in de standpunten van de betrokken partijen op specifieke onderdelen van het voorstel.
- 21 De Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW), Vereniging Energie-Nederland (hierna: E-NL), Netbeheer Nederland (hierna: NBNL) en Essent N.V. (hierna: Essent) hebben een schriftelijke reactie op het consultatiedocument gegeven.
- 22 Op donderdag 12 april 2012 is ten kantore van de NMa een hoorzitting gehouden in het kader van de consultatie. VEMW, E-NL en NBNL hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om hun schriftelijke reactie mondeling toe te lichten. TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) heeft tijdens de hoorzitting mondeling haar reactie gegeven.
- 23 Vervolgens heeft op donderdag 6 september 2012 een overleg plaatsgevonden tussen de NMa en de partijen die een reactie hebben gegeven op het consultatiedocument. Tijdens dit overleg is nogmaals over de inhoud van het voorstel gesproken.

Opdracht tot wijziging

- 24 Na toetsing van het voorstel was de Raad van oordeel dat het in strijd was met de belangen en regels, bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet. Om deze reden heeft de Raad bij brief van 15 januari 2013 een wijzigingsopdracht gestuurd aan de gezamenlijke netbeheerders.
- 25 Naar aanleiding van deze wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders bij brief van 14 februari 2013 het gewijzigd voorstel ingediend.
- 26 Een belangrijk deel van de door de Raad opgedragen wijzigingen is overgenomen in het gewijzigde voorstel. Aan een deel van de wijzigingsopdracht is echter niet voldaan. Derhalve maakt ACM gebruik van haar bevoegdheid de voorwaarden vast te stellen onder het aanbrengen van zodanige wijzigingen dat deze in overeenstemming zijn met de belangen en regels, bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet.

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

- 27 Op de voorbereiding van dit besluit is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.
- 28 ACM heeft de wijziging van de voorwaarden eerst opgesteld in de vorm van een ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit is op **[PM datum]** aan de gezamenlijke netbeheerders en de representatieve organisaties, bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de E-wet, gezonden waarna zij zes weken de tijd hebben gekregen om daarop te reageren.

29 Tegelijkertijd zijn dit ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken voor een zelfde tijdsduur ter inzage gelegd ten kantore van ACM. Voorafgaand aan de terinzagelegging heeft ACM in de Staatscourant van **[PM datum]** kennis gegeven van het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit is tevens op **[PM datum]** gepubliceerd op de website van ACM, zijnde www.acm.nl.

30 ACM heeft naar aanleiding van het ontwerpbesluit schriftelijke zienswijzen ontvangen van **[PM indieners zienswijzen]**. Tijdens de hoorzitting op **[PM datum]** hebben **[PM indieners zienswijzen]** gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze kenbaar te maken.

Notificatie

31 Ten aanzien van technische voorschriften is in de Notificatierichtlijn alsmede in artikel 36, tweede lid, van de E-wet bepaald dat deze in ontwerp moeten worden meegedeeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

32 De wijziging van de voorwaarden in het onderhavige besluit betreft een product dat omschreven wordt in artikel 1 van de Notificatierichtlijn. Het betreft hier een technische specificatie waarmee de spanningskwaliteit, voor wat betreft spanningsdips, wordt vastgelegd.

33 Derhalve zijn de in dit besluit gewijzigde voorwaarden op **[PM datum]** in ontwerp ter notificatie aangeboden aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen. Er zijn naar aanleiding van deze notificatie de volgende reacties ontvangen **[PM reacties]**. Naar aanleiding van deze reacties is het ontwerp op de volgende onderdelen aangepast **[PM aanpassingen naar aanleiding van notificatie]**.

IV. Aanleiding voor en beknopte inhoud van het voorstel

34 Directe aanleiding voor het indienen van het codewijzigingsvoorstel inzake criteria voor spanningsdips in hoogspanningsnetten (hierna: HS-netten) is het huidige artikel 3.3.6 van de Netcode. Hierin is, voor zover hier van belang, bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders uiterlijk 1 juli 2010 een voorstel tot wijziging van de Netcode indienen dat voor netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger in ieder geval criteria bevat ten aanzien van spanningsdips. Bij het vaststellen van deze criteria houden de gezamenlijke netbeheerders rekening met relevante ontwikkelingen ter zake van kwaliteitscriteria binnen Europa.

35 Het stellen van criteria voor spanningsdips bleek een nieuw onderwerp waarover in het GEN de meningen waren verdeeld. Als gevolg hiervan heeft het overleg tussen gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties om tot een breed

gedragen voorstel te komen veel langer geduurd dan was voorzien waardoor het voorstel te laat is ingediend. Gezien de complexiteit van het onderwerp heeft ACM in deze specifieke casus begrip voor de termijnoverschrijding maar merkt daar wel bij op dat van de gezamenlijke netbeheerders verwacht wordt dat zij bijtijds in overleg gaan met de representatieve organisaties over een harde norm voor spanningsdips zodat het codewijzigingsvoorstel waarmee deze harde norm in de Netcode wordt geïntroduceerd op tijd wordt ingediend (zie in dit verband randnummer 55 e.v.).

- 36 Het codewijzigingsvoorstel voorziet met een diepte-duur tabel in een norm voor spanningsdips. Hierin is aangegeven tot welk niveau de spanning kan dalen (diepte) gedurende een bepaalde periode (duur). Tevens bevat het voorstel bepalingen voor het geval deze waarden worden overschreden (in dat geval vindt onderzoek plaats naar de oorzaak van de spanningsdips) en bepalingen ten aanzien van de communicatie na het optreden van spanningsdips.

V. Ingediende zienswijzen op voorstel en consultatiedocument

- 37 Met betrekking tot het ingediende voorstel, dat een compromisvoorstel is van de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties, zijn geen zienswijzen naar voren gebracht. NBNL, VEMW, E-NL, Essent en TenneT hebben wel een reactie gegeven op het consultatiedocument. Deze reacties worden hieronder samengevat weergegeven en behandeld per relevant onderwerp.

Behoud van huidige spanningskwaliteit

- 38 Zowel NBNL als E-NL, VEMW en Essent pleiten voor het behoud van de huidige spanningskwaliteit. Het verlagen van het kwaliteitsniveau zal naar mening van E-NL mogelijk leiden tot economische en technische schade bij aangeslotenen en dat is niet wenselijk. VEMW is van mening dat het huidige spanningskwaliteitsniveau op het hoogspanningsnet behouden moet worden omdat er nog steeds een goede balans is tussen de kosten en de betrouwbaarheid van het Nederlandse elektriciteitsnet.

Nalevingsverplichting versus inspanningsverplichting voor de netbeheerders

- 39 De normstelling voor spanningsdips dient naar de mening van E-NL, VEMW en Essent een concrete nalevingsverplichting voor de netbeheerder te bevatten, in de zin van een resultaatsverplichting inclusief een sanctiesysteem. Zonder resultaatsverplichting dan wel een harde norm voor zowel diepte als duur van spanningsdips zou naar de mening van de genoemde organisaties de prikkel ontbreken om de huidige spanningskwaliteit te handhaven. Objectieve handhaving van de spanningskwaliteit is gebaat met het instellen van een concrete resultaatsverplichting, vinden deze organisaties.

- 40 NBNL, E-NL, VEMW en Essent hebben laten weten dat het huidige voorstel, dat een inspanningsverplichting regelt, een compromisvoorstel is tussen de representatieve organisaties en de gezamenlijke netbeheerders. Het vaststellen van een harde norm is naar de mening van E-NL, VEMW en Essent zeer wenselijk. Volgens VEMW is dat op dit moment nog niet haalbaar en uitvoerbaar omdat momenteel onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor het vaststellen van een effectieve norm op het niveau van de aansluiting. TenneT heeft aangegeven dat een normstelling met een inspanningsverplichting ruimte geeft om op een goede manier met spanningsdips om te gaan. Bij een resultaatverplichting moeten misschien overrijverig maatregelen genomen worden en daar is uiteindelijk niemand bij gebaat.
- 41 TenneT heeft tevens in haar mondelinge reactie naar voren gebracht dat er op het hele net niet één generiek kwaliteitsniveau is. Het verschilt per locatie en daarmee komt men op een gemiddelde uit. Als het kwaliteitsniveau in één harde norm wordt vastgelegd, moet dat worden vastgelegd op het allerlaagste kwaliteitsniveau dat voorkomt, wat nooit wenselijk zal zijn. Als het wordt vastgelegd op het gemiddelde, zijn er veel locaties in Nederland waar aangeslotenen een kwaliteitsniveau ervaren dat hoger is dan de norm maar waaraan ze geen zekerheid kunnen ontleen. Met de introductie van een harde norm wordt alle flexibiliteit eruit gehaald om gezamenlijk tot een maatwerkoplossing te komen, aldus TenneT.

Volledigheid van de registratie van spanningsdips

- 42 E-NL, VEMW en Essent zijn van mening dat de registratie van spanningsdips volledig moet zijn. Tevens zijn deze organisaties van mening dat de netbeheerders ook gedetailleerde informatie moeten verschaffen over de oorzaken en het vervolg na het optreden van een hinderlijke spanningsdip.

Continue monitoring spanningsdips en vervolgacties

- 43 E-NL, VEMW en Essent zijn van mening dat de spanningsdips continu gemonitord dienen te worden. Daarnaast zijn ze van mening dat in de Netcode artikelen opgenomen moeten worden die de netbeheerder verplichten om vervolgacties te ondernemen. Tenslotte zou naar mening van deze partijen een verplichting in de Netcode moeten worden opgenomen tot onderzoek naar de oorzaak van de spanningsdip door een onafhankelijke deskundige indien de norm voor een bepaalde categorie spanningsdips wordt overschreden. TenneT heeft in haar reactie gewezen op het kostenaspect van monitoring.

VI. Opdracht tot wijziging

- 44 Volgens de Raad was het codewijzigingsvoorstel van 31 oktober 2011 op onderdelen in strijd met de belangen en regels, bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de

E-wet. Gelet hierop heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders een wijzigingsopdracht gegeven.

45 Omdat in de voorgestelde wijzigingen onderscheid wordt gemaakt tussen hinderlijke en overige spanningsdips heeft de Raad in haar wijzigingsopdracht de gezamenlijke netbeheerders in de eerste plaats de suggestie gedaan om een definitie van het begrip “hinderlijke spanningsdips” in de Begrippenlijst op te nemen. Daarnaast is de gezamenlijke netbeheerders het volgende opgedragen:

- A. In het voorstel een bepaling op te nemen die de gezamenlijke netbeheerders de verplichting oplegt om vóór 1 januari 2018 een voorstel tot wijziging van de Netcode in te dienen waarmee een nalevingsverplichting van de normen voor spanningsdips wordt geïntroduceerd. Met dit voorstel kunnen tevens de normen voor spanningsdips worden geactualiseerd;
- B. In het voorstel een bepaling op te nemen waarin een categorie-indeling wordt gegeven van oorzaken van hinderlijke spanningsdips. ACM heeft hierbij een voorstel gedaan voor een indeling van oorzaken;
- C. In het voorstel een bepaling op te nemen die de externe onderzoekplicht beperkt tot tenminste hinderlijke spanningsdips;
- D. In het voorstel een bepaling op te nemen die de gezamenlijke netbeheerders elk kwartaal verplicht tot evaluatie van het aantal opgetreden spanningsdips en de oorzaken ervan;
- E. In het voorstel een bepaling op te nemen zodat in alle gevallen duidelijk is welke partij de kosten draagt voor het onderzoek door een onafhankelijke deskundige partij. ACM heeft voorts verzocht deze bepaling zo aan te passen dat het ruimte geeft aan de netbeheerder om af te wijken van de hoofdregel “de veroorzaker betaalt” op het moment dat dit niet proportioneel is;
- F. Het schrappen van het voorgestelde artikel 3.2.1f uit de Netcode;
- G. Het schrappen van het woord “desgevraagd” uit het voorgestelde artikel 3.3.6;
- H. Aanpassing van het voorgestelde artikel 3.3.6, onderdeel b, in die zin dat de informatie die binnen 10 werkdagen na het optreden van een hinderlijke spanningsdip moet worden verstrekt, wordt uitgebreid met de diepte en duur van de spanningsdip;
- I. Een concrete termijn (welke redelijk is) te koppelen aan de plicht tot openbaarmaking in het voorgestelde artikel 3.3.6a van de Netcode;
- J. De wijziging van de Tarievenscode Elektriciteit uit het voorstel te schrappen;
- K. In het voorstel nader aandacht te besteden aan de wettelijke grondslag van het voorstel;
- L. De voorgestelde bepalingen aangaande spanningskwaliteit toe te voegen aan de meest van toepassing zijnde paragrafen in de Netcode (redactioneel punt).

46 ACM heeft het gewijzigde voorstel met inachtneming van de verschillende zienswijzen beoordeeld en constateert dat de wijzigingsopdracht voor een belangrijk deel is

uitgevoerd. Uitzondering vormen de hierboven genoemde onderdelen A, C, D, G en I van de opdracht die niet of onvoldoende zijn verwerkt in het gewijzigde voorstel.

VII. Beoordeling van het gewijzigde voorstel

Inleiding

- 47 Het monitoren en voorkomen van spanningsdips is van groot belang voor de Nederlandse economie. In 2006 hebben onderzoeksbureaus Laborelec en KEMA in opdracht van EnergieNed berekend dat de economische schade, die ten gevolge van spanningsdips ontstaat, ingeschat wordt op 26,5 miljoen euro per jaar.
- 48 In januari 2012 is door de Raad opdracht gegeven aan onderzoeksbureaus Laborelec en SEO om onderzoek te verrichten naar de huidige spanningskwaliteit in de elektriciteitsnetten in Nederland. Hierin wordt, voor zover hier van belang, geconcludeerd dat netbeheerders zich te afwachtend en reactief opstellen als het gaat om hun taken met betrekking tot de spanningskwaliteit. Ten aanzien van de problematiek over spanningsdips stellen de onderzoekers dat netbeheerders meer zouden moeten doen op het gebied van de bewaking van de huidige spanningskwaliteit en hun communicatie over spanningskwaliteit met aangeslotenen.
- 49 Spanningsdips kunnen voor aangeslotenen grote schade veroorzaken. Gelet hierop is het volgens ACM van belang dat de Netcode voorziet in een norm voor spanningsdips, een onderzoeksplicht naar de oorzaken van opgetreden spanningsdips indien deze norm wordt overschreden en een informatieplicht van netbeheerders met betrekking tot spanningsdips. Dit is immers in het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch functioneren van de elektriciteitsvoorziening en in het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders.
- 50 ACM vindt het van belang dat bij het vastleggen van een norm voor spanningsdips Europese ontwikkelingen worden betrokken. Niet alleen bestaat er een Europese norm (EN 50160:2010) maar enkele Europese landen, waaronder Noorwegen en Zweden, hebben reeds stappen gezet met betrekking tot een norm voor spanningsdips. In de ogen van ACM is de Nederlandse situatie er dan ook niet één van 'voor de muziek uitlopen'. Met het vastleggen van normen voor spanningskwaliteit, en ook spanningsdips, wordt volgens ACM gehandeld in lijn met Europese ontwikkelingen.
- 51 Bij de vaststelling van een norm voor spanningsdips dient bovendien rekening te worden gehouden met de economische schade als gevolg van spanningsdips en het feit dat Nederland een hoge aansluitdichtheid heeft waardoor relatief veel aangeslotenen kunnen worden getroffen bij het optreden van een spanningsdip.

52 Uit de zienswijzen van de representatieve organisaties op het consultatiedocument en op de hoorzitting is gebleken dat de netbeheerders en representatieve organisaties het behouden van de huidige spanningskwaliteit als uitgangspunt hanteren voor het introduceren van een norm voor spanningsdips. ACM sluit zich hier bij aan.

53 In het hiernavolgende zal puntsgewijs worden ingegaan op de door de gezamenlijke netbeheerders ingediende voorstel.

Definitie voor hinderlijke spanningsdips in Begrippenlijst Elektriciteit

54 ACM constateert dat de gezamenlijke netbeheerders de suggestie van de Raad om ten behoeve van de leesbaarheid van de Netcode een definitie van het begrip “hinderlijke spanningsdip” in de Begrippenlijst hebben opgenomen. Derhalve kan ACM instemmen met deze wijziging.

Norm voor spanningsdips; inspannings- versus nalevingsverplichting

Oorspronkelijke voorstel

55 Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bevat in artikel 3.2.1a van de Netcode een diepte-duur tabel met hieraan in artikel 3.3.6 gekoppeld een inspanningsverplichting. Deze inspanningsverplichting houdt in dat, indien het aantal spanningsdips op een bepaalde aansluiting de waarde van de tabel overschrijdt, de netbeheerder een onafhankelijke deskundige partij opdracht zal geven onderzoek te doen naar de fysieke oorzaak van deze spanningsdips.

56 De gezamenlijke netbeheerders hebben met de in de diepte-duur tabel opgenomen waarden beoogd het huidige kwaliteitsniveau ten aanzien van spanningsdips vast te leggen. Deze waarden zijn gebaseerd op meetresultaten uit de afgelopen vijf jaar en betreffen de gemiddelden van de hoogst gemeten waarde van een bepaald type spanningsdip op enige meetlocatie in enig jaar. Het is dan ook niet zonder meer mogelijk deze waarden bij elkaar op te tellen om een indruk te krijgen van het totaal aantal spanningsdips op een locatie.

57 De voorgestelde norm met inspanningsverplichting is een compromis tussen de gezamenlijke netbeheerders en de representatieve organisaties. E-NL, Essent en VEMW hebben in hun zienswijzen aangegeven de voorkeur te geven aan een diepte-duur tabel met een harde norm die bij overschrijding moet leiden tot een sanctie. Zonder resultaatsverplichting dan wel een harde norm voor zowel diepte als duur van spanningsdips zou naar de mening van de genoemde organisaties de prikkel ontbreken om de huidige spanningskwaliteit van het net te handhaven. Objectieve handhaving van de spanningskwaliteit is gebaat met het instellen van een concrete resultaatsverplichting, vinden deze organisaties.

- 58 Volgens E-NL, Essent en VEMW moet een harde norm voor spanningsdips de huidige spanningskwaliteit weerspiegelen. VEMW heeft aangegeven dat momenteel (nog) onvoldoende data beschikbaar zijn voor het vaststellen van een effectieve norm voor spanningsdips op het niveau van de aansluitingen. De huidige beschikbare gegevens hebben betrekking op spanningsdips die zich op enigerlei plaats hebben voorgedaan in het net en het ontbreekt aan data met betrekking tot opgetreden spanningsdips per aansluiting, de relevante maatstaf voor een effectieve en acceptabele norm, aldus VEMW.
- 59 Volgens TenneT is er op het net niet één generiek kwaliteitsniveau maar verschilt de kwaliteit per locatie. Als het kwaliteitsniveau in één harde norm wordt vastgelegd, moet dat worden vastgelegd op het allerlaagste kwaliteitsniveau dat voorkomt, wat nooit wenselijk zal zijn.

Beoordeling

- 60 ACM overweegt dat, hoewel de afnemersorganisaties hun steun hebben gegeven aan het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, op basis van de ingebrachte zienswijzen en de inbreng tijdens de hoorzitting is gebleken dat de afnemersorganisaties een harde norm voor spanningsdips (nalevingsverplichting) geïntroduceerd wensen te zien in de Netcode.
- 61 ACM overweegt dat het momenteel aan objectieve informatie ontbreekt om een harde norm voor spanningsdips, waarmee de huidige spanningskwaliteit kan worden gehandhaafd, te kunnen vaststellen. Het thans opleggen van een harde norm voor spanningsdips zou, in het geval de norm te streng is, kunnen leiden tot onnodig hoge kosten als gevolg van benodigde investeringen in het net om spanningsdips te voorkomen of, indien de norm te soepel is, tot een verslechtering van de huidige spanningskwaliteit. Dit is niet in het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening en niet in het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers.
- 62 ACM is derhalve van mening dat de norm in artikel 3.2.1a gezien moet worden als een ‘tussenresultaat’ dat voor enkele jaren toegepast kan worden om objectieve informatie met betrekking tot de oorzaken van optredende spanningsdips systematisch te verzamelen.
- 63 Ten behoeve van het vaststellen en introduceren van een harde norm voor spanningsdips is het noodzakelijk dat voor een periode van een aantal jaren het aantal opgetreden spanningsdips en de oorzaken ervan systematisch in kaart gebracht worden. Het geheel van de artikelen 3.2.1a, 3.3.4 en 3.3.6 in het gewijzigde voorstel van de gezamenlijke netbeheerders dwingen dit naar de mening van ACM voldoende af. De verzamelde informatie kan vervolgens worden gebruikt bij het opstellen van een

codewijzigingsvoorstel voor een aangepaste diepte-duur tabel die de basis vormt voor een nalevingsverplichting.

Opdracht tot wijziging

- 64 ACM acht het van belang dat transparant is voor alle gebruikers van de Netcode wanneer de nalevingsverplichting wordt geïntroduceerd. Het oorspronkelijke voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bood deze transparantie niet. Gelet hierop heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders in de wijzigingsopdracht opgedragen om in de Netcode een bepaling op te nemen die de gezamenlijke netbeheerders verplicht om uiterlijk 1 januari 2018 een voorstel tot wijziging van de Netcode in te dienen. Dit voorstel dient voor netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger in elk geval criteria en een nalevingsverplichting ten aanzien van spanningsdips te bevatten.
- 65 ACM constateert dat de gezamenlijke netbeheerders deze opdracht niet hebben vervuld. De gezamenlijke netbeheerders hebben in het gewijzigde voorstel aangegeven dat zij zich weliswaar kunnen vinden in dit deel van de wijzigingsopdracht maar dat een dergelijke opdracht niet past binnen het kader van een regeling die verplichtingen c.q. voorwaarden bevat van netbeheerders jegens elkaar en jegens hun aangeslotenen. Wel hebben de gezamenlijke netbeheerders een tekstvoorstel gedaan voor de door de ACM gewenste bepaling.

Vaststelling onder aanbrengen wijzigingen

- 66 ACM herhaalt dat het in het belang is van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening en in het belang is van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers dat het voor alle gebruikers van de Netcode, met name de aangeslotenen, transparant is wanneer een harde norm voor spanningsdips in de Netcode wordt opgenomen. ACM beschouwt het bieden van deze transparantie als een verplichting van de gezamenlijke netbeheerders jegens hun aangeslotenen die wel degelijk thuishoort in de Netcode.
- 67 Gezien het voorgaande acht ACM het van belang dat duidelijkheid wordt gegeven omtrent de datum waarop het voorstel tot wijziging van de Netcode, dat strekt tot de introductie van een nalevingsverplichting, uiterlijk door de gezamenlijke netbeheerders wordt ingediend. Gelet hierop voegt ACM artikel 3.3.6e toe aan de Netcode, dat luidt als volgt:

“De gezamenlijke netbeheerders dienen op basis van de meetresultaten als bedoeld in 3.3.3 en met inachtneming van de artikelen 31 tot en met 36 van de Elektriciteitswet 1998 uiterlijk 1 januari 2018 een voorstel tot wijziging van de Netcode Elektriciteit in bij ACM. Het wijzigingsvoorstel bevat voor netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger in elk geval criteria en een nalevingsverplichting ten aanzien van spanningsdips. De gezamenlijk netbeheerders houden bij het vaststellen van hun wijzigingsvoorstel

rekening met relevante ontwikkelingen ter zake van criteria met betrekking tot spanningskwaliteit binnen Europa.”

Categoriseren van oorzaken van spanningsdips

- 68 Artikel 3.2.1b van het gewijzigde voorstel bevat een lijst van categorieën van oorzaken van spanningsdips. Bij de registratie van en de rapportage over spanningsdips wordt onderscheid gemaakt naar deze categorieën van oorzaken.

Beoordeling

- 69 ACM overweegt dat de netbeheerder zich zal moeten inspannen om de (vermoedelijke) oorzaak van een hinderlijke spanningsdip te achterhalen. Inzicht in de oorzaken van hinderlijke spanningsdips is volgens ACM van cruciaal belang voor het behoud van de huidige spanningskwaliteit. Daarnaast is deze informatie essentieel om te komen tot een uitvoerbare en handhaafbare nalevingsverplichting (harde norm) met betrekking tot spanningsdips. Gelet hierop is het volgens ACM van belang dat de informatie over de oorzaken van spanningsdips wordt gecategoriseerd. Dit maakt de informatie meer inzichtelijk en toegankelijk voor alle partijen. ACM acht dit in het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening. Gezien het voorgaande kan ACM instemmen met het voorgestelde artikel 3.2.1b.

Actieve monitoring van het aantal opgetreden spanningsdips

Oorspronkelijke voorstel

- 70 Het oorspronkelijke voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bevatte met artikel 3.2.1b van de Netcode de verplichting voor de netbeheerder tot extern onderzoek indien het aantal opgetreden spanningsdips per categorie op een aansluiting per jaar hoger is dan de waarden in de diepte-duur tabel in artikel 3.2.1a. Op basis van dit voorstel zou de netbeheerder de verplichting hebben om pas na het verstrijken van één heel kalenderjaar de balans op te maken en het aantal opgetreden spanningsdips op een aansluiting te vergelijken met de norm, oftewel de waarden in de tabel.

Beoordeling

- 71 In het oorspronkelijke voorstel werd met het nieuwe artikel 3.2.1b van de Netcode tevens een plicht tot het (laten) uitvoeren van onderzoek door de netbeheerder geïntroduceerd indien het aantal opgetreden spanningsdips hoger is dan de in de diepte-duur tabel opgenomen waarden. Deze plicht impliceerde, aldus de Raad, dat voor elke categorie spanningsdips in de tabel een onderzoek door een externe partij moet worden uitgevoerd in geval van overschrijding van de waarden in de diepte-duur tabel. Dit betekent dat deze plicht ook geldt als het spanningsdips betreft die als niet hinderlijk worden beschouwd.

72 De Raad achtte dit voorstel in strijd met artikel 36, eerste lid, onderdelen b en e, van de E-wet. In het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening en in het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, is het noodzakelijk dat een eventuele overmaat aan spanningsdips zo spoedig mogelijk wordt geconstateerd, geëvalueerd en onderzocht. Dit kan schade door komende spanningsdips voor de netbeheerder en aangeslotenen beperken. Aan de andere kant achtte de Raad het niet doelmatig dat netbeheerders worden verplicht om het aantal opgetreden spanningsdips continu te evalueren. De Raad was van mening dat een evaluatie van het aantal opgetreden spanningsdips per aansluiting en de oorzaken ervan per kwartaal redelijk is. Bij deze evaluatie dient de netbeheerder het aantal opgetreden spanningsdips op een aansluiting per periode van twaalf aaneengesloten maanden te betrekken. Op deze wijze beoogde de Raad een meer actieve houding van de netbeheerder in het monitoren van het aantal opgetreden spanningsdips te realiseren.

73 De Raad achtte het tevens niet doelmatig dat ook bij niet-hinderlijke spanningsdips per definitie extern onderzoek dient plaats te vinden. In het geval van een overmaat aan niet-hinderlijke spanningsdips op een aansluiting zou intern onderzoek door de netbeheerder voldoende moeten zijn. De Raad achtte het voorstel in zoverre in strijd met artikel 16, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet, waarin is bepaald dat de netbeheerder de taak heeft de veiligheid en de betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen.

Opdracht tot wijziging

74 Gelet op het voorgaande heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders de opdracht gegeven om in het voorstel een bepaling op te nemen die de netbeheerder verplicht elk kwartaal het aantal opgetreden spanningsdips en de oorzaken van deze spanningsdips te evalueren en de externe onderzoeksplicht te beperken tot de als hinderlijk gedefinieerde spanningsdips.

Vaststelling onder aanbrengen wijzigingen

75 ACM constateert dat de gezamenlijk netbeheerders niet aan deze opdracht hebben voldaan terwijl de gezamenlijke netbeheerders in het gewijzigde voorstel wel hebben aangegeven te kunnen instemmen met de opdracht.

76 Gelet op het belang dat een eventuele overmaat aan spanningsdips zo spoedig mogelijk wordt geconstateerd, geëvalueerd en onderzocht en aangezien het uit doelmatigheidsoogpunt noodzakelijk is de externe onderzoeksplicht te beperken tot hinderlijke spanningsdips, stelt de ACM artikel 3.3.6a als volgt vast:

“De netbeheerder evalueert na afloop van elk kwartaal per aansluiting het aantal

opgetreden spanningsdips over de voorafgaande periode van vier aaneengesloten kwartalen en de oorzaken van deze spanningsdips. Indien het aantal opgetreden hinderlijke spanningsdips per categorie op een aansluiting per aaneengesloten periode van vier kwartalen hoger is dan het in 3.2.1a vermelde aantal voor de desbetreffende categorie, zal de netbeheerder een onafhankelijke deskundige partij opdracht geven onderzoek te laten doen naar de fysieke oorzaak van deze spanningsdips.”

Drager van kosten onderzoek door onafhankelijke partij

- 77 In het gewijzigde voorstel van de gezamenlijke netbeheerders is in artikel 3.3.6a geregeld welke partij de kosten van een onderzoek naar de fysieke oorzaak van hinderlijke spanningsdips door een onafhankelijke deskundige partij draagt. Indien sprake is van een onomstotelijk aanwijsbare oorzaak van spanningsdips, worden de kosten gedragen door de netbeheerder of de beheerder(s) van de desbetreffende elektrische installatie(s), tenzij dat disproportioneel is. In de overige gevallen komen de kosten van het onderzoek voor rekening van de netbeheerder.

Beoordeling

- 78 ACM overweegt dat het voorgestelde artikel duidelijkheid geeft over welke partij de kosten van het onderzoek moet dragen voor zowel de situatie waarin onomstotelijk vaststaat wie de veroorzaker(s) is/zijn van de opgetreden spanningsdips alsmede in de situatie waarin dit niet duidelijk is. Tevens biedt het artikel de mogelijkheid om af te wijken van de hoofdregel dat de kosten van het onderzoek in rekening worden gebracht bij de aangeslotene indien onomstotelijk is komen vast te staan dat de oorzaak van de overmaat aan spanningsdips bij deze partij ligt. ACM acht de mogelijkheid van afwijken van de hoofdregel wenselijk omdat er redenen kunnen zijn dat het niet proportioneel is de betalingsverplichting aan aangeslotenen op te leggen. Gezien het voorgaande is ACM van oordeel dat het voorgestelde artikel in het belang is van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers en een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders.

Meewerkplicht aangeslotenen

- 79 In het gewijzigde voorstel van de netbeheerders wordt in artikel 3.3.6b de verplichting voor aangeslotenen geïntroduceerd om mee te werken aan het door een onafhankelijke deskundige partij uit te voeren onderzoek naar de oorzaak van spanningsdips.

Beoordeling

- 80 Zoals eerder overwogen, is het ten behoeve van het vaststellen en introduceren van een harde norm voor spanningsdips noodzakelijk voor een periode van een aantal jaren het aantal opgetreden spanningsdips en de oorzaken ervan systematisch in kaart

te brengen. Hierbij is de medewerking van aangeslotenen onontbeerlijk. ACM kan derhalve instemmen met deze wijziging.

Te nemen maatregelen na opgetreden spanningsdips

- 81 In het gewijzigde voorstel van de netbeheerders wordt, kort weergegeven, in artikel 3.3.6c geregeld dat de netbeheerder en/of de beheerder van een elektrische installatie na opgetreden hinderlijke spanningsdips en het naar aanleiding hiervan uitgevoerde onderzoek naar de oorzaak van deze spanningsdips, maatregelen voorstelt en treft om te kunnen voldoen aan de in de diepte-duur tabel opgenomen waarden, voor zover deze maatregelen technisch, maatschappelijk en economisch verantwoord zijn.

Beoordeling

- 82 Het nemen van maatregelen om verdere spanningsdips te voorkomen is in belang van het handhaven van de huidige netkwaliteit en daarmee in belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening en in het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers. Gezien het voorgaande kan ACM instemmen met deze wijziging.

Informatieplicht over opgetreden hinderlijke spanningsdips

Oorspronkelijke voorstel

- 83 De gezamenlijke netbeheerders hebben met het oorspronkelijke voorstel in de artikelen 3.3.6, 3.3.6a en 3.3.6b een informatieplicht voor zowel netbeheerders als aangeslotenen neergelegd met betrekking tot opgetreden hinderlijke spanningsdips.
- 84 In het oorspronkelijke voorstel van de gezamenlijke netbeheerders werd in artikel 3.3.6, onderdeel a, van de Netcode de plicht voor de netbeheerder geïntroduceerd om zo spoedig mogelijk na signalering van spanningsdips een indicatie van de verwachting van eventuele vervolgs�panningsdips te communiceren. In artikel 3.3.6 onderdeel b van de Netcode werd de netbeheerder verplicht om binnen tien werkdagen een indicatie van de vermoedelijke oorzaak van de opgetreden spanningsdip te communiceren. In beide situaties was de informatieverstrekking pas verplicht als de aangeslotene hierom eenmalig verzoekt, zo bleek uit het in de aanhef van het artikel opgenomen woord 'desgevraagd'.
- 85 In het oorspronkelijke voorstel was in artikel 3.3.6a de verplichting voor de netbeheerder opgenomen om informatie over de diepte en duur alsmede de vermoedelijke oorzaak van hinderlijke spanningsdips openbaar te maken.

Beoordeling

- 86 Ten aanzien van artikel 3.3.6, onderdeel a, van de Netcode achtte de Raad de voorwaarde dat de aangeslotene expliciet moet verzoeken om deze informatie te

ontvangen in strijd met het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers en het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, zoals bedoeld in artikel 36, eerste lid, onderdelen d en e, van de E-wet. De netbeheerder is bij uitstek de aangewezen partij om een hinderlijke spanningsdip te signaleren en de aangeslotenen zo snel mogelijk (direct nadat een hinderlijke spanningsdip plaats heeft gevonden) te informeren over of eventuele vervolgspanningsdips te verwachten zijn. Dit geeft de aangeslotene de mogelijkheid om maatregelen te nemen om de schade van eventuele vervolgspanningsdips te beperken, ook in die gevallen waarin de aangeslotene de hinderlijke spanningsdips zelf niet heeft gesignaleerd (en derhalve ook niet heeft kunnen verzoeken om informatie over eventuele vervolgspanningsdips). Een onvoorwaardelijke informatieplicht bevordert tevens een meer actieve houding van de netbeheerder in de communicatie met zijn aangeslotenen.

- 87 Met betrekking tot artikel 3.3.6a achtte de Raad de hierin opgenomen informatieplicht wenselijk maar miste in de voorgestelde bepaling een termijn waarbinnen de netbeheerder de in het artikel bedoelde informatie publiekelijk ter beschikking stelt. De Raad was van mening dat het stellen van een termijn noodzakelijk is in het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, zoals bedoeld in artikel 36, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet.

Opdracht tot wijziging

- 88 Gelet hierop heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen om het woord 'desgevraagd' uit artikel 3.3.6 te schrappen en om een concrete termijn (welke redelijk is) te koppelen aan de plicht tot openbaarmaking in het voorgestelde artikel 3.3.6a.
- 89 In reactie op de wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat de netbeheerder een lijst heeft van een beperkt aantal aangeslotenen, waarvan bekend is dat zij geïnteresseerd zijn in informatie over spanningsdips. Met "desgevraagd" in de aanhef van het artikel wordt bedoeld dat een aangeslotene aan de netbeheerder kan aangeven dat hij in voorkomende gevallen geïnformeerd wil worden en dus aan de lijst wil worden toegevoegd of juist wil worden uitgeschreven. Met "desgevraagd" is niet beoogd dat de aangeslotene na een opgetreden dip telkens opnieuw moet vragen om een bericht.
- 90 Met betrekking tot de termijn waarbinnen de netbeheerder informatie over opgetreden spanningsdips bekend maakt, hebben de gezamenlijke netbeheerders in reactie op de wijzigingsopdracht aangegeven dat niet is gekozen voor een concrete termijn omdat in sommige gevallen snel contact opgenomen kan worden met specifieke aangeslotenen maar in andere gevallen meer tijd nodig is. Met "zo spoedig mogelijk" is tot uitdrukking gebracht dat de netbeheerder in voorkomende gevallen ook inderdaad zo spoedig mogelijk contact opneemt met relevante aangeslotenen. Gelet hierop geven de

gezamenlijke netbeheerders er de voorkeur aan om de voorgestelde tekst op dit punt te handhaven. In geval toch gekozen wordt voor het stellen van een vaste termijn, dan kan op grond van de thans beschikbare meetsystemen en wijze van bedrijfsvoering een termijn van 10 werkdagen worden gehanteerd. De gezamenlijke netbeheerders merken hierbij op dat in zijn algemeenheid geldt dat het bedrijfsvoeringscentrum in het geval van een storing (bijvoorbeeld als gevolg van een spanningsdip) prioriteit geeft aan het oplossen van de storing. Pas na het oplossen van de storing is tijd beschikbaar om details over de spanningsdips te verzamelen en communiceren.

Vaststelling onder aanbrengen wijzigingen

- 91 ACM is van mening dat een actieve informatie-uitwisseling tussen de netbeheerder en de aangeslotene bijdraagt aan het sneller verhelpen van een overmaat aan spanningsdips en de schade voor aangeslotenen en netbeheerders beperkt. Dit is in het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers en het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders.
- 92 ACM overweegt dat deze informatie-uitwisseling doelmatig moet zijn. Indien een aangeslotene niet geïnformeerd wil worden over spanningsdips, is er ook geen noodzaak om de betreffende aangeslotene actief te informeren. Echter, wanneer een aangeslotene eenmaal heeft aangegeven wel geïnformeerd te worden over spanningsdips, dient deze vanaf dat moment actief geïnformeerd te worden. Dit is, gezien de reactie van de gezamenlijke netbeheerders op de wijzigingsopdracht, ook beoogd met artikel 6.2.4 van het gewijzigde voorstel.
- 93 ACM overweegt dat door het gebruik van het woord 'desgevraagd' in het voorgestelde artikel 6.2.4 de indruk zou kunnen ontstaan dat een aangeslotene iedere keer na het optreden van een spanningsdip de netbeheerder moet verzoeken hem te informeren over de spanningsdip, terwijl een actieve informatieplicht wordt voorgestaan. Om aan deze onduidelijkheid een einde te maken, schrapte ACM het woord 'desgevraagd' in het artikel en stelt het voorgestelde artikel 6.2.4 als volgt vast:

“Vanaf het moment dat een aangeslotene de netbeheerder heeft verzocht geïnformeerd te worden over opgetreden spanningsdips, geeft de netbeheerder, nadat een hinderlijke spanningsdip is opgetreden en het optreden van deze hinderlijke spanningsdip door de netbeheerder is gesignaleerd of door een aangeslotene is gesignaleerd en aan de netbeheerder is gemeld, de aangeslotene:

- a. zo spoedig mogelijk na signalering een indicatie van de verwachting van een eventuele vervolgspanningsdip, en*
- b. binnen 10 werkdagen een indicatie van de vermoedelijke oorzaak van de hinderlijke spanningsdip alsmede informatie over de diepte en de duur van de hinderlijke spanningsdip.”*

- 94 ACM overweegt voorts dat in het voorgestelde artikel 6.2.5 nog steeds een harde termijn ontbreekt waarbinnen informatie over diepte, duur en vermoedelijke oorzaak van spanningsdips openbaar worden gemaakt. Gelet op het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers en het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, acht ACM het noodzakelijk dat deze informatie zo spoedig mogelijk openbaar wordt gemaakt en tevens dat duidelijk is wanneer de informatie uiterlijk openbaar gemaakt dient te worden. Rekening houdend met de thans beschikbare meetsystemen en wijze van bedrijfsvoering, voegt ACM aan het voorgestelde artikel 6.2.5 de zinsnede “zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 10 werkdagen” toe en stelt het voorgestelde artikel 6.2.5 als volgt vast:

“De netbeheerder maakt informatie omtrent de diepte en duur alsmede de vermoedelijke oorzaak van de in 6.2.4 bedoelde spanningsdips zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 10 werkdagen, op een geschikte wijze openbaar.”

Overige wijzigingen

- 95 De gezamenlijke netbeheerders stellen voor, rekening houdend met relevante ontwikkelingen binnen het Europese normalisatiecircuit, om de verwijzing naar de norm ‘NEN-EN 50160:2000’ in artikel 3.2.1 van de Netcode te actualiseren door deze te vervangen door ‘NEN-EN 50160:2010’.
- 96 De gezamenlijke netbeheerders stellen tevens voor om de verwijzing in artikel 3.3.4 naar het UNIPED document, dat inmiddels is verouderd en waarvoor de internationale norm IEC 61000-4-30 beschikbaar is gekomen, te actualiseren door te verwijzen naar deze internationale IEC-norm.
- 97 ACM is het eens met het verwijzen naar de meest actuele normen en stemt daarom in met het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

Plaatsing van de artikelen binnen de Netcode

- 98 Met het gewijzigde voorstel komt de oorspronkelijke tekst van artikel 3.3.6 te vervallen. ACM acht het in het kader van de herleidbaarheid van codewijzigingen, wenselijk artikel 3.3.6 permanent te laten vervallen en niet te vervangen door een nieuwe tekst. Daarnaast zijn in het gewijzigde voorstel drie artikelen opgenomen in paragraaf 6.2 van de Netcode, die betrekking heeft op kwaliteitscriteria met betrekking tot de service van de netbeheerders jegens aangeslotenen. Hierbij zijn de betreffende artikelen per abuis genummerd met artikelnummers 6.2.4, 6.2.5 en 6.2.6. Echter, deze artikelnummers zijn in de vigerende Netcode reeds in gebruik. Gelet hierop ziet ACM aanleiding een aantal artikelen te vernummeren.

99 In het onderstaande is een overzicht gegeven van de artikelen die volgens het gewijzigde voorstel zijn gewijzigd of aan de Netcode zijn toegevoegd (kolom 1) en, voor zover van toepassing, de nieuwe nummering (kolom 2).

Artikelnummer conform gewijzigd voorstel	Nieuwe nummering
3.2.1 (wijziging)	Niet van toepassing
3.2.1a (nieuw)	Niet van toepassing
3.2.1b (nieuw)	Niet van toepassing
3.3.3 (wijziging)	Niet van toepassing
3.3.4 (wijziging)	Niet van toepassing
3.3.6 (nieuw)	Komt te vervallen; verplaatst naar artikel 3.3.6a
3.3.6a (nieuw)	Verplaatst naar artikel 3.3.6b
3.3.6b (nieuw)	Verplaatst naar artikel 3.3.6c
3.3.6c (nieuw)	Verplaatst naar artikel 3.3.6d
-	3.3.6e (ambtshalve toegevoegd; nieuw)
6.2.4 (nieuw)	Verplaatst naar artikel 6.2.8
6.2.5 (nieuw)	Verplaatst naar artikel 6.2.9
6.2.6 (nieuw)	Verplaatst naar artikel 6.2.10

VI. Ingediende zienswijzen op het ontwerpbesluit

100 *[Gereserveerd voor eventuele zienswijzen op het ontwerpbesluit en de reactie daarop van de ACM]*

VII. Wijzigingen aan ontwerpbesluit

101 *[Gereserveerd voor eventuele wijzigingen in ontwerpbesluit naar aanleiding van eventuele zienswijzen op het ontwerpbesluit.]*

VIII. Publicatie en inwerkingtreding

102 Van dit besluit wordt kennis gegeven in de Staatscourant. ACM publiceert dit besluit op de website van ACM (www.acm.nl).

103 Dit besluit treedt in werking op de dag na publicatie van de kennisgeving van dit besluit in de Staatscourant.

XI. Besluit

104 ACM wijzigt de Netcode Elektriciteit en de Begrippenlijst overeenkomstig de bijlage van dit besluit.

De Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

Chris Fonteijn,
Voorzitter van het bestuur

Datum:

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.

Bijlage I behorende bij het besluit met kenmerk 103556/xx van ACM tot wijziging van de Netcode Elektriciteit en de Begrippenlijst Elektriciteit ex artikel 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998.

Naar aanleiding van dit besluit worden de voorwaarden aangepast zoals hieronder aangegeven.

Netcode Elektriciteit:

I Artikel 3.2.1 wordt aangepast tot:

3.2.1 Voor aangeslotenen, niet zijnde netbeheerders, op netten in de normale bedrijfstoestand is de kwaliteit van de geleverde transportdienst tenminste zoals vermeld in onderstaande tabel en voor het overige zoals gesteld in de norm NEN-EN 50160:2010 "Spanningskarakteristieken in openbare elektriciteitsnetten".

Kwaliteitsaspect	Criterium
Frequentie	<ul style="list-style-type: none"> 50 Hz +/- 1% gedurende 99,9% van enig jaar 50 Hz +2% / -4% gedurende 100% van de tijd
Langzame spanningsvariatie	<p>Voor netten $U_n \leq 1\text{kV}$:</p> <ul style="list-style-type: none"> U_n +/- 10% voor 95% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende 1 week U_n +10 / -15% voor alle over 10 minuten gemiddelde waarden <p>Voor netten $1\text{kV} < U_c < 35\text{kV}$:</p> <ul style="list-style-type: none"> U_c +/- 10% voor 95% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende 1 week U_c +10 / -15% voor alle over 10 minuten gemiddelde waarden <p>Voor netten $U_c \geq 35\text{kV}$:</p> <ul style="list-style-type: none"> U_c +/- 10% voor 99,9% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week.
Snelle spanningsvariatie	<p>Voor netten $U_n \leq 1\text{kV}$:</p> <ul style="list-style-type: none"> $\leq 10\% U_n$ $\leq 3\% U_n$ in situatie zonder uitval van productie, grote afnemers of verbindingen PLT ≤ 1 gedurende 95% van de over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. PLT ≤ 5 voor alle over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. <p>Voor netten $1\text{kV} < U_c < 35\text{kV}$:</p> <ul style="list-style-type: none"> $\leq 10\% U_c$ $\leq 3\% U_c$ in situatie zonder uitval van productie, grote afnemers of verbindingen

	<ul style="list-style-type: none"> • $PLT \leq 1$ gedurende 95% van de over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. • $PLT \leq 5$ voor alle over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. <p>Voor netten $U_c \geq 35$ kV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • $\leq 10\%$ U_c • $\leq 3\%$ U_c in situatie zonder uitval van productie, grote afnemers of verbindingen • $PLT \leq 1$ gedurende 95% van de over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. • $PLT \leq 5$ voor alle over 10 minuten voortschrijdende gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week.
Asymmetrie	<p>Voor netten $U_c < 35$ kV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inverse component van de spanning ligt tussen 0 en 2% van de normale component gedurende 95% van de 10 minuten meetperioden per week • De inverse component van de spanning ligt tussen 0 en 3% van de normale component voor alle meetperioden <p>Voor netten $U_c \geq 35$ kV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inverse component $\leq 1\%$ van de normale component gedurende 99,9% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week.
Harmonischen	<p>Voor netten $U_c < 35$ kV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De relatieve spanning per harmonische is kleiner dan het in de norm genoemde percentage voor 95% van de over 10 minuten gemiddelde waarden. Voor harmonischen die niet vermeld zijn geldt de kleinst vermeldde waarde uit de norm. • $THD \leq 8\%$ voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 95% van de tijd. • De relatieve spanning per harmonische is kleiner dan $1\frac{1}{2}$ x het in de norm genoemde percentage voor 99,9% van de over 10 minuten gemiddelde waarden. • $THD \leq 12\%$ voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 99,9% van de tijd. <p>Voor netten 35 kV $\leq U_c \leq 150$ kV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • $THD \leq 6\%$ voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 95% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. • $THD \leq 7\%$ voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 99,9% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. <p>Voor netten $U_c \geq 220$ kV:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • THD \leq 5% voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 95% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week. • THD \leq 6% voor alle harmonische tot en met de 40e, gedurende 99,9% van de over 10 minuten gemiddelde waarden gedurende een beschouwingperiode van een week.
--	--

II Artikelen 3.2.1a en 3.2.1b worden toegevoegd:

3.2.1a In aanvulling op 3.2.1 geldt voor aangesloten op netten met een spanningsniveau van 35 kV of hoger in de normale bedrijfstoestand, dat het aantal opgetreden spanningsdips per categorie per aansluiting per jaar in de regel kleiner is dan of gelijk aan de in onderstaande tabel vermelde waarden:

Restspanning U [%]	Duur t [ms]			
	10 < t \leq 200	200 < t \leq 500	500 < t \leq 1.000	1.000 < t \leq 5.000
90 > U \geq 80	13	2	1	1
80 > U \geq 70	12	2	1	0
70 > U \geq 40	7	1	1	0
40 > U \geq 5	9	1	1	1
5 > U	12	1	1	3

3.2.1b Bij de registratie van en de rapportage over de spanningsdips zoals bedoeld in 3.2.1a, maakt de netbeheerder tenminste bij de hinderlijke spanningsdips onderscheid naar de volgende oorzaken:

- handeling van een netbeheerder;
- handeling van een aangeslotene;
- kortsluiting in het net;
- kortsluiting in de installatie van een aangeslotene;
- externe invloeden, zoals weersomstandigheden;
- overige en onbekende oorzaken.

III Artikel 3.3.3 wordt aangepast tot:

3.3.3 De kwaliteitsbewaking bedoeld in 3.3.2 bevat voor netbeheerders die netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger beheren in elk geval metingen terzake de kwaliteitsaspecten als genoemd in de artikelen 3.2.1 en 3.2.1a, alsmede de transiënte overspanningen in de desbetreffende netten.

IV Artikel 3.3.4 wordt aangepast tot:

- 3.3.4 Op de metingen als bedoeld in artikel 3.3.3 is IEC 61000-4-30:2008-10 “Electromagnetic compatibility (EMC) – Part 4-30 Testing and measurement techniques – Power quality measurement methods” van toepassing.

V Artikel 3.3.6 vervalt:

- 3.3.6 [vervallen]

VI Artikelen 3.3.6a tot en met 3.3.6e worden toegevoegd:

- 3.3.6a De netbeheerder evalueert na afloop van elk kwartaal per aansluiting het aantal opgetreden spanningsdips over de voorafgaande periode van vier aaneengesloten kwartalen en de oorzaken van deze spanningsdips. Indien het aantal opgetreden hinderlijke spanningsdips per categorie op een aansluiting per aaneengesloten periode van vier kwartalen hoger is dan het in 3.2.1a vermelde aantal voor de desbetreffende categorie, zal de netbeheerder een onafhankelijke deskundige partij opdracht geven onderzoek te laten doen naar de fysieke oorzaak van deze spanningsdips.
- 3.3.6b Indien uit het in 3.3.6a bedoelde onderzoek blijkt dat er sprake is van één onomstotelijk aanwijsbare oorzaak van de spanningsdips in een net of een elektrische installatie, worden de kosten van het onderzoek in rekening gebracht bij de beheerder van het desbetreffende net of van de desbetreffende elektrische installatie, tenzij dat disproportioneel is. In overige gevallen komen de kosten van het onderzoek voor rekening van de netbeheerder. De resultaten van het onderzoek worden openbaar gemaakt, behoudens informatie die tot een individuele aansluiting herleidbaar is.
- 3.3.6c Ten behoeve van het in 3.3.6a bedoelde onderzoek naar spanningsdips zullen alle desbetreffende aangeslotenen meewerken met de netbeheerder om de oorsprong van de spanningsdips te achterhalen en, indien technisch mogelijk, zo nodig mogelijkheden bieden om meetapparatuur, spannings- en stroomopnemers voor het onderzoek naar de spanningsdips te plaatsen.
- 3.3.6d Op basis van de resultaten van het in 3.3.6a bedoelde onderzoek zal de netbeheerder maatregelen voorstellen die nodig zijn om de in 3.2.1a vermelde criteria te kunnen realiseren. Indien uit het in 3.3.6a bedoelde onderzoek blijkt dat er sprake is geweest van spanningsdips afkomstig uit het net of uit een installatie van een aangeslotene, dan (zal)(zullen) de beheerder(s) van het desbetreffende net en/of de desbetreffende elektrische installatie(s) maatregelen treffen om deze spanningsdips te reduceren tot het

niveau zoals aangegeven in 3.2.1a indien de maatregelen technisch, maatschappelijk en economisch verantwoord zijn.

- 3.3.6e De gezamenlijke netbeheerders dienen op basis van de meetresultaten als bedoeld in 3.3.3 en met inachtneming van de artikelen 31 tot en met 36 van de Elektriciteitswet 1998 uiterlijk 1 januari 2018 een voorstel tot wijziging van de Netcode Elektriciteit in bij ACM. Het wijzigingsvoorstel bevat voor netten met een spanningsniveau van 35 kV en hoger in elk geval criteria en een nalevingsverplichting ten aanzien van spanningsdips. De gezamenlijk netbeheerders houden bij het vaststellen van hun wijzigingsvoorstel rekening met relevante ontwikkelingen ter zake van criteria met betrekking tot spanningskwaliteit binnen Europa.

VII Artikelen 6.2.8 tot en met 6.2.10 worden toegevoegd:

- 6.2.8 Vanaf het moment dat een aangeslotene de netbeheerder heeft verzocht geïnformeerd te worden over opgetreden spanningsdips, geeft de netbeheerder, nadat een hinderlijke spanningsdip is opgetreden en het optreden van deze hinderlijke spanningsdip door de netbeheerder is gesignaleerd of door een aangeslotene is gesignaleerd en aan de netbeheerder is gemeld, de aangeslotene:
- zo spoedig mogelijk na signalering een indicatie van de verwachting van een eventuele vervolgspanningsdip, en
 - binnen 10 werkdagen een indicatie van de vermoedelijke oorzaak van de hinderlijke spanningsdip alsmede informatie over de diepte en de duur van de hinderlijke spanningsdip.
- 6.2.9 De netbeheerder maakt informatie omtrent de diepte en duur alsmede de vermoedelijke oorzaak van de in 6.2.8 bedoelde spanningsdips zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 10 werkdagen, op een geschikte wijze openbaar.
- 6.2.10 Indien de spanningsdip zijn oorsprong vindt in de installatie van de aangeslotene is 6.2.8 van overeenkomstige toepassing op de desbetreffende aangeslotene jegens de netbeheerder.

Begrippenlijst Elektriciteit

VIII De definitie van hinderlijke spanningsdip wordt toegevoegd:

Hinderlijke spanningsdip

Een spanningsdip met een duur van 10 tot 200 milliseconde en een restspanning van minder dan

40%, of met een duur van 200 tot 500 milliseconde en een restspanning van minder dan 70% of met een duur van 500 tot 5.000 milliseconde en een restspanning van minder dan 80%.

Ontwerpbesluit